

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "СОШ № 3 с. п. Барсуки"

РАССМОТРЕНО

Руководитель ШМО

_____ Точиева Т.М.

Пр. № 1 от «28» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

_____ Толдиева Э.И.

Пр. № 1 от «28» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

_____ Цечоева М.Б.

Пр. № 22 от «28» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Ингушская литература »

для обучающихся 4 класса

с. п. Барсуки 2023

Кхетора каьхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хьалхашка латт докхий декхараш. Керттерча даькъе уж да хьалкхувш йоаг1а т1ехье эздел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даьхе а, къам а, дезал а лоарх1аш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьаькъахьа къахьегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаь, вахаре царех пайда эца ховш хьалкхейр.

Вахар дег1адоаг1а 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хьежжа хила беа дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хьехархошкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхаг1а долча даькъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тошкаш болх байтар, 1омадаьчох вахаре пайда эца ховргдолаш.

Наьна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоалабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кхыча къамий мотт а дикаг1а кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъостал ду. Дешархошта д1ахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчох ма хулла дукхаг1а дукхаг1а пайда эца йиш хургйолаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьаькъоададеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокьонаш в1аши юсташ бе беа ший болх.

Наьна метта урокаш т1а дешархоша г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, къамаьл шаьрдара балхаш а ду. Пхелаг1ча классе доладу грамматически даькъа – морфологи 1омае, из болх д1ахьо ялхлаг1чеи ворх1лаг1чеи классашка. Из раздел я къамаьла доакьоех кхетам луш, хьалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Къамаьла доакьош 1омадеш дешархошта ха деза предложенешта юкьера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой къамаьла культура лакхьери 1омадаьчун навькаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахьо тайп-тайпара упражненеш кхоачашьярца. Упражненеша новкъостал ду 1омаь бокьонаш ч1оаг1ье, орфографически а пунктуационни говзал ч1оаг1ье, грамматически материал дикаг1а кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а.

Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзаденна къамаьл шаьрдеш дешархой теркам т1абахийта беа хьехархошо сочиненеш, изложенеш язьяра,говзамеча текста тошкам бе 1омабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца 1омаде деза хьехархошо бераш, шоаш бувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, къамаьл деча хана а йоазув деш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачох хоам беш, хьалха 1омадаьр дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха 1омадаьчунца бувзам а беш.

Х1ара класе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаър кердадаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзаденна къамаьл шаьрдара болх бизза д1абахьа беза.
Г1алг1ай мотт хьехара г1улакх доагг1ача тайпара хьехархоcho д1ахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, шоаш 1омабеча кхыча къамий метай бокъонаш йовза атта хургда.

4 класе дешар хъехара календарни тематически план.

№ аргла гла	Таър, бутт	Сах ьат	Урока тема	Дешара балха кертера тайпаш, дешархочун ха дезара лерхIам.		ЦI.болх
1		1	<p>I чет. Даъй – мохк-ГIалгIайче. 8 с. .Хамхоев А. «ГIалгIай мохк». Яндиев Дж. «Тахан со гIозваьнна...»</p>	<p>Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзадenna къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар озаца дIаалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар. Дешара лоархIам хар.</p>		
2		1	<p>Гагиев Г. «Къамаьл». Осмиев Хь. «Ма къаьга доагIа...»</p>	<p>Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзадenna къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар озаца дIаалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар.</p>		
3		1	<p>Чахкиев С. «Магас». Гагиев Къ. « Магас-гIала».</p>	<p>Байтий юкьера кертера тема хъаала хар, халача кердача дешай маIан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хъабувца ха, кертера уйла хъаала, йоазонхочо байт оттаеш лелаю литературни приёмаш хъаювца. Кхыча йоазонхой Магасах лаяца язъь байташ лахар. Мотт шаьрбар, дувцара къамаьл оттаде хар. Ше гIалгIай къаман дакъа долга, везаш волга, бергбола пайда малагIа ба ховш дешархо хилар.</p>		

4		1	Чахкиев С. «Наьсаре». Кодзоев Т. «Гишлонхой Гуйре». Озиев С. «Даьхен ираз лалашде».	<p>ХIаман белгалонаш ювцаш йола текст таьха хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша, дешай ма лан таьха, кицаш доаладе хар. Ше вахаш волча моттигах дувца хар, из моттиг лойилла шу хар, карта отгаде дар. Ший мехках доаккхал дар, из безар. Байтий юкьара кертера тема хьаала хар, халача кердача дешай ма лан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хьабувца ха, кертера уйла хьаала, йоазонхочо байт отгаеш лелаю литературни приёмаш хьаювца. Тайп-тайпарча балхах хар, цу балхашца ший вахар дувзаде хар, къахьегам кхетам хилар, къахьегам безар, цун дозал хар. Оаз тоаеш деша, йоазонхочун дог-уйла озаца хьахойта хар.</p>		
5		1	Вай байрах. Вай герб. Паччахьалкхен гимнах. ГIалгIай республика Конституци. Гагиев Г. «Вай Конституцех»	<p>ХIаман белгалонаш ювцаш йола текст таьха хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта докхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хьахинна шу ха, ший къаман сийленах дувца а ха. Даьхе еза, из лораяра балхаш хар</p> <p>ХIаман белгалонаш ювцаш йола текст таьха хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта докхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хьахинна шу ха, ший къаман сийленах дувца а ха. Даьхе еза, из лораяра балхаш хар. Республика кертера бокьо малагIа я хар, берий бокьонаш хар.</p>		
6		1	Классал араьба дешар. «Берех, берий гIулакхех дола дувцараш».	<p>Тайп-тайпарча йоазонхой берий вахарах йола произведенеш хар, книжкаш дешар. Дийшачун кертера уйла хьаала хар, чулоацам хьабувца а таьха а хар. Текста доагIа кица лоаладе хар. Шаьра а оаз таоеш деша а ха. Дийшачох пайда эца ха, дешара безам гIабахийтар, меттацара безам совбакхар.</p>		
7		1	Хьамсара лалама сурташ. 4 с. Гагиев Г. «ГIаьнаш лега ха». Торшхоев И.	<p>Байтий чулоацам таьха, хьабувца хар. Дувзаденна къамаьл шаьрдар. ХIаман белгалонаш хьахьокха дешаш юкьекхувла, дешашца лалама сурт дила хар. Байта отгае</p>		

			«ХьунагIара гуйран Iуйре».	Iомавалар, кхыча йоазонхой гуйрех лаьца байташ хар. Зем кхебар, Iалама хозле еза, из зе, из лорас дешархо Iомавар. Ше Iаламца бувзам болаш волга, хIара саг Iалама дакъа долга ховш хилар		
8		1	Шадиев С. «Эггара боккхагIбола чкъаьра»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хьабувцар, план оттаяр. Шаьра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хьаалар. Мотт шаьрбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Берашта юкъе ший уйлаш хьаала а шийна хетар хьаала а оза ца луш хилар. Тоабаца болх бе хар, вIаши новкъостал деш хила хар.		
9		1	Саракаев Хь. «Аьрки салаIар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хьабувцар, план оттаяр. Шаьра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хьаалар. Мотт шаьрбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар.		
10		1	Веджижев А. «ЭгIар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хьабувцар, план оттаяр. Шаьра а оаз тоаеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хьаалар. Мотт шаьрбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Тоабаца болх бе хар, вIаши новкъостал деш хила хар. Текста доагIа кица доаладе хар. ЭгIара бахьан тахка а, из хойташ дола текста юкъера дешаш хьалаха а, диалог е а хар. Дийшачох пайда эца хар.		
11		1	Къахьегам,ГIулакх, эздел – вай доттагIий ба. 8с. Плиев М-С. «Кхоанен даьй».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаьл дар, шаьра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар маIан дашхар. Текста кертера уйла малагIа я хьаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хьехар. Ший кхоане мишта хиларга лерхI хар. Дешара лоархIам хар.		
12		1	Осмиев Хь. «Безам ба са». Ужахова Х. «ГIишлонхой».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаьл дар, шаьра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар маIан дашхар. Текста кертера уйла малагIа я хьаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хьехар. Ший кхоане мишта хиларга лерхI хар.		
13		1	Берсанов Х. «Дикадар , водар».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хьабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун маIан дашха а хар.		

				Дешара дозал хар, дешара моттиг ший кхоанен юкье малаг1а я а хар. Дика оамалаш йовза.		
14		1	Костоев I. «Къоаной К1анти».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хъабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун ма1ан дашха а хар. Шаъра деша хар. Шин сага сурт- сибата башхо хъалаха а, цар оамалаш в1аши йиста а хар. Г1алг1ай къаман вахара юкье сий яхача деша ма1ан де а, цох дувца хар.		
15		1	Плиев М.-С. «Йиъ хъажк1а».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
16		1	Шадиев С. «Лейлай ц1ай».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
17		1	Шадиев С. «Хъаг1».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
18		1	Кл. ар.дешар. « Осмиев Хъ. байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахъа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаъра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкье ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкьедоаладар. Рифма фуй хар.		

19		1	Халкъа багахбувцам. 9 с. «Багахбувцама дош-хозала хъаст» Танкиев А. Иллеш.	Научни а литературни а текст фуй хар. ХІаман белгало ювца хар, къамаъла юкъе кицаш юкъекхувлар, цар маІан дашхар. Багахбувцамах кхетам хилар. Кхыдола иллеш лахар, уж дІаяздар. Шаъра деша хара хетабаъ болх бар, дошлоргаца болх бар.		
20		1	Кицаш. Ховли – довзалеш.	ХІаман белгало ювца хар, Кицаш а ховли-довзалеш а тематиках декъа хар. Дувзаденна къамаъл де хар. ВІаши ладувгІа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГІалгІай мотт безаболийташ, метта кІоаргал тохкаш болх бар.		
21		1	Фаьлга хьалха оалараш. «Тешаме новкъост» (фаьлг).	ВІаши ладувгІа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГІалгІай мотт безаболийташ, метта кІоаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Ший оамалех дувца хар, ший доттагІа сурт-сибат дила хар.		
22		1	«Берза дув» , «Борзи жІалии» (фаьлгаш).	ВІаши ладувгІа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГІалгІай мотт безаболийташ, метта кІоаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.		
23		1	«Маъра кІаьнк» (фаьлг).	ВІаши ладувгІа а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. ГІалгІай мотт безаболийташ, метта кІоаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.		
24		1	«Дошо фийг (фаьлг).	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт-сибат дила хар. Дикадар, водар къоастаде хар.		
25		1	«Кхо хьехар» (фаьлг). «Къе саги борзи» фаьлг.	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт-сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доагІа кицаш кхувла хар.		

26		1	«Ловдалча берзах бола фаьлг».	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаьра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт-сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доаг1а кицаш кхувла хар.		
27		1	Кл. ар. дешар. «Плиев М.-С. Байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахьа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаьра дешар йоазонхочун уйла озаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл отгаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъе доаладар. Рифма фуй хар.		
28		1	Машараи доттаг1алаи т1ехьа. 7 с. «Доттаг1а» Гагиев Г.	Шаьра дешар йоазонхочун уйла озаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл отгаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъе доаладар. Дийшачун корта бе хар. Поэта кхьйола байташ хар.		
29		1	Мальсагов К. З. «Наьна мотт», «Сердалонга бода никъ.» Котиева Н.	Йоазонхочо г1алг1ай мотт кхоллара баьча балхах хар, цун моттиг хар г1алг1ай литература юкъе. Лоацца вахарахи кхолламахи дувцар. Ши-кхо произведени хар. Ши байт в1аши йистар, цар кертера уйла хьаала хар. Шаьра деша хар, мотт безар, ший кхетам шербар.		
30		1	«Осканов Суламбик-халкъа турпал» Котиева Н.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара баьхан тахка а, цох къамаьл де а хар. Г1алг1ай турпалхой бовзар, цар г1улакхех дувца а пайда эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шаьра дешар, текст тахкар, хьаювцар, дийшачун корта бар.		
31		1	«Машар» Гагиев Г. «Ма дика дар...» Хамхоев А.	Шин поэта байтий чулоацам в1аши бистар, литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. Машарах бола кхетам шербар.		

32		1	« Сона байнаб тIом» Вышегуров. М. «Бераш даьхен кхоане я», Осмиев Хь. «Шоайла машар лоаттабе» Озиев С.	Шьяра дешар йозонхочун уйла озаца дIахойташ. Дувцара кьамаьл оттаде хар. Тообаца болх бе хар, цун юкье ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкьедоаладар. Машарах бола кхетам шербар.		
33		1	«Хьяхочун да» Чахкиев С.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара бахьан тахка а, цох кьамаьл де а хар. ГIалгIай турпалхой бовзар, цар гIулакхех дувца а пайда эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шьяра дешар, текст тахкар, хьяювцар, дийшачун корта бар.		
34		1	Кл. ар. дешар Хашагульгов I «Лийг» .	Шьяра дешар йозонхочун уйла озаца дIахойташ. Дувцара кьамаьл оттаде хар. Чулоацам хьябувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага Iаламцара бувзамах дувца хар, Iалам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.		
35		1	ГIалгIай йозонхой. 12 с. Озиев С. «Къахьегам» , «Кадайли мекъали» , «СовIат».	Поэта байтий чулоацам вIаши бистар, литературни приёмах дувцар, шьяра, оаз таоеш дешара болх бар, юкьарадар хьяала хар. Кертерча уйлах кьамаьл дар. Мотт шьярбар. Наха юкье ший моттиг хар, хIара сага кьаьстга ший уйла-нигат хила дезарах кхетам хилар.		
36		1	Озиев С. «Бераш-дегаIоз»	Поэта байта чулоацам хар, хьябувцар, цун уйла дIаалар. Байта чулоацамца болх бе хар. Литературни приёмаш йовзар. Шьяра дешар, вIаши хаттараш дала хар. Байт кхолла хар.		
37		1	Зязиков Б. «БIаьсти».	Шьяра дешар йозонхочун уйла озаца дIахойташ. Дувцара кьамаьл оттаде хар. Чулоацам хьябувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага Iаламцара бувзамах дувца хар, Iалам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.		
38		1	Осмиев Хь. «Керда шу» , «БIаьсти йоагIа».	Поэта байтий чулоацам хаттарашца тахка хар, хьябувцар, кертера уйла кьоастае хар. Шьяра дешар, хоржаш дешар, план оттаяр. Кьамаьл шьярдар, поэзецара безам кхоллар.		
39		1	Муталиев Хь. «Кулгаши бIаргаши». «БIаьстан догIа».	Шин байта чулоацам вIаши бистар, кертера уйла хьяала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хьябувцар, план оттаяр. БIаьстан дозаллах лаьца дувцар, цун моттиг сага вахара юкье малагIа я хар. Мотт шьярбар,		

				сочинени кхолла хар.		
40		1	Яндиев Дж. «Лермонтовга». Яндиев Дж. «1а» , «Б1аести».	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар, цун шикхо байт дагахьа хар. Байтий чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байташ чура дешашца. Дошлоргаца болх бе хар, кердача дешай ма1ан дашха хар. Къаман йоазонхой балхах лаьца дувцар, цар мел боккха пайда бу дувцар, цар сий дар, цар хьехарашка ладувгар.		
41		1	Ведзижев А. «Мух». Ведзижев А. «Низа овла»	Йоазонхочун произведенеш тахкар, чулоацам хьабувцар, цун яздар аомал мишта я хар. Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай ма1ан дар. Шаьра дешар, хаттараш в1аши тела хар, жоп дizza хургдолаш шийгара т1атоха хар. Дийшачун корта бар.		
42		1	Чахкиев С. «Безама юххьанцара оаг1илг»	Произведени тахкар, чулоацам хьабувцар, йоазонхочун яздар аомал мишта я хар. Произведе чура эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай ма1ан дар. Шаьра дешар, хаттараш в1аши тела хар, жоп дizza хургдолаш шийгара т1атоха хар. Дийшачун корта бар.		
43		1	Чахкиев С. «Нана»	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкье цо лоацача дакъах дувца. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга т1ара 1омадар.		
44		1	Плиев М-С. «Тирк» , «Бутт»	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга т1ара 1омадар.		
45		1	Плиев М-С. «Са моаршал да хьога»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкье дакъа лаца ха. Конкурса юкье дакъа лаца лоарх1авар.		
46		1	Гагиев Г. «Г1айг1а оаш ма елаш», «Г1араг1ураш»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп		

				ле байта чура дешашца. Къамаъл шаъра де, дешархой къамаъла юкъе дакъа лаца ха. Конкурса юкъе дакъа лаца лоарх I авар.		
47		1	Дувца вай ноаноех лаъца. 4 с. Муталиев Хь. «Нана». Гагиев Г. «Нана тхъайса улл.»	Чулоацам хъабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаъл шаъра де, дешархой къамаъла юкъе дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоацача дакъах дувца. Шаъра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тIара Iомадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаъца произведенешца байташ йистар.		
48		1	Мальсагов .А. «ОагIув хьаллаъцача».	Чулоацам тахка, из хъабувца, цун план оттае, цун кертера уйла малагIа я хар. Шаъра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар.		
49		1	Шадиев С. «Даьци».	Чулоацам тахка, из хъабувца, цун план оттае, цун кертера уйла малагIа я хар. Шаъра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар. ТIема хана юртарча бахархой тIема юкъе лаъцача дакъах дувца хар, цу санна болчарех материал лахар.		
50		1	Осмиев Хь. « Нана дагалаъца». Хамхоев А. « Кхалнах».	Чулоацам хъабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаъл шаъра де, дешархой къамаъла юкъе дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоацача дакъах дувца. Шаъра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тIара Iомадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаъца произведенешца байташ йистар.		
51		1	Хьамсара Iалама сурташ. 9 с.	Шин байта чулоацам вIаши бистар, кертера уйла хьаала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хъабувцар, план оттаяр.		

			Плиев А. «Шера ханаш», «Аькхе»	Шера ханах лаьца дувцар, цар моттиг сага вахара юкье малаг1а я хар. Мотт шаьрбар, сочинени кхолла хар.		
52		1	Чаплина В. «Ткъамашца лела сахьат»	Йоазонхочун вахарахи кхолламахи хар, цун произведени хаттарашца тахкар, чулоацам хьабувцар, яздара оамал мишта я хар. Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай ма1ан дар. Шаьра дешар, хаттараш в1аши тела хар, жоп дизза хургдолаш шийгара т1атоха хар. Дийшачун корта бар.		
53		1	Николаенко И. «Лоаман хий» Гагиев Г. «Даьхе» Плиев А. «Б1аьсти йоалаш»	Байтий чулоацамаш в1аши бистар, литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкьарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. Даьхех бола кхетам шербар, цунцара безам кхебар.		
54		1	Осмиев Хь. «Б1аьстан денош» ,	Шаьра, оаз таоеш дешара болх бар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. 1аламах бола кхетам шербар, к1оаргабар, цунцара безам кхебар.		
55		1	Гагиев Г. «Б1аьсти», Кодзоев Н. «Б1аьстинг» .	Поэтий байташ шаьра, оаз тоаеш ешар, чулоацам хьабувцар, в1аши бистар. Къамаьл шаьра дар, г1алг1ай метта хозалах дувцар, поэташа байташ язъеш гучаяьхача оамалех къамаьл дар. Керда материал зизах лаьца урока юкье йоалаяр. 1аламах берий кхетам шербар, к1оаргабар.		
56		1	Мякиев А. «Села1ад»	Къамаьл шаьра дар, г1алг1ай метта хозалах дувцар, поэта байт язъеш гучаяьхача литературни оамалах къамаьл дар. Керда научни материал села1адах лаьца урока юкье йоалаяр. 1аламах берий кхетам шербар, к1оаргабар.		
57		1	Арапиев Хь. «Хьаст»	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар. Байта чулоацам нийса, шаьра, оаз тоаеш беша, хьабувца хар. Байта кертера уйла хьаала хар. Дийшачох хаттар оттаде а жоп дала а хар. Дешар мел лоарх1а ме да хар. Научни текст урока юкье йоалаяр.		
58		1	Гагиев Г. «В1овнаш». «Г1аи цун т1ехьей».	Произведеней чулоацам хар, хьабувцар,		

				хаттарашта дizza жоп далар. Дошлоргаца болх бе хар, кертера дар хьякьоастаде, текста план отгае хар. Г'алг'ай исторе чу в'овнаша д'алоаца моттиг хар, ший кьаман истори деза леладар. Мохк безар, лорабар.		
59		1	Шадиев С. «Чарахьал дитар». «Бакьилг» Арчаков Т.	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хьябувцар. Текста кертерадар хьякьоастаде хар, дувзаденна кьамаьл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг'а кица доаладе хар. Галам дезаш хилар, из лорадара бокьонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх'а ме да хар.		
60		1	Эрсий йоазонхой. 5 с. Пушкин А. «Гуйре». «Ган сайре».	Поэта байташ хар, уж нийса еша хар, цар чулоацам лоацца хьябувцар. Хаттарашта дizza жоп дала ха, чулоацама юкьера хаттара жоп луш эша предложени еша хар. Эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалаха ха. Поэта литературни приёмах дувца хар, дагахьа ши байт хар. Кхьча поэгий байташца йистар Пушкина байташ. Кьамаьл шаьрдар, мотт беза ларх'ар, лелабар. Поэта литература юкье лаьца никь малаг'а ба хар. Дешара лоарх'ам хар.		
61		1	Паустовский К. «Хью». Чехов А. «Аьрзи».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хьябувцар. Текста кертерадар хьякьоастаде хар, дувзаденна кьамаьл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг'а кица доаладе хар. Галам дезаш хилар, из лорадара бокьонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх'а ме да хар.		
62		2	Толстой Л. «Циска к'ориг».	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла озаца д'ахойташ. Дувцара кьамаьл отгаде хар. Чулоацам хьябувцар, хоржаш деша, план отгае хар. Сага дийнаташцара бувзамах дувца хар, Галам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакьа лацар.		
63		1	Тютчев Ф. «Б'аьстан хиш». Блок А. « О, ма безам ба са ваха».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хьябувцар. Текста кертерадар хьякьоастаде хар, дувзаденна кьамаьл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг'а кица доаладе хар. Галам дезаш хилар, из лорадара бокьонаш йовзаш		

				хилар. Дешар сага мел лоарх Iаме да хар.		
64		1	Крылов И. «Баскилги зунгати». Классал арахъа дешар «Тайп-тайпарча къамий фаьлгаш»	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла оазаца дIахойташ. Дувцара къамаьл отгаде хар. Чулоацам хъабувцар, хоржаш деша, ролех деша, план отгае хар. Сага къахьгамцара бувзамах дувца хар, Iалам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакъа лаца хар. ГIалгIай багахбувцама безам тIабахийгар.		